

Aportacions i esmenes el Document de bases del Pla Estratègic de Serveis Socials de Catalunya

ACM

9 de desembre de 2019

ÍNDEX

I.	Presentació. Els serveis socials d'àmbit local: un actiu cabdal en la creació de valor per les persones, el territori i el país	2
II.	Aportacions generals per una estratègia integradora dels serveis socials en l'àmbit local i de proximitat	4
III.	Propostes específiques d'esmena al Document de bases del Pla estratègic de Serveis Socials 2020-2024	10
IV.	Conclusions	32

I. Presentació. Els serveis socials d'àmbit local: un actiu cabdal en la creació de valor per les persones, el territori i el país

L'ACM té per finalitat representar, defensar i promoure els interessos generals dels municipis, les comarques i els altres ens locals associats i, alhora, potenciar l'autonomia local en el marc català, estatal i europeu.

Des de l'ACM s'entenen el municipi i la comarca, com "el nivell bàsic d'organització política i social, que permet als ciutadans participar en decisions que afecten directament el seu entorn i, al mateix temps, facilita a cada un d'aquests ciutadans els serveis bàsics per al seu desenvolupament."

Així, en la realització de la reflexió estratègica i les propostes que es formulen en aquest document, s'ha tingut en compte, com a principals bases referencials, el marc legislatiu en tot allò que incideix en l'activitat i el futur dels serveis socials d'àmbit local, i el propi posicionament estratègic publicat en el document "**Estratègia ACM. Serveis Socials d'àmbit local. 2019-2023**"¹.

Tanmateix, ressaltem el que estableix la Llei 12/2007 de Serveis Socials, pel que fa a la finalitat d'aquest sistema de suport a les persones i de progrés social, i en allò que ateny als serveis socials bàsics:

"Els serveis socials tenen com a finalitat assegurar el dret de les persones a viure dignament durant totes les etapes de la vida mitjançant la cobertura de llurs necessitats personals bàsiques i de les necessitats socials, en el marc de la justícia social i del benestar de les persones." (Article 3)

"Els serveis socials bàsics són el primer nivell del sistema públic de serveis socials i la garantia de més proximitat als usuaris i als àmbits familiar i social." (Article 16)

També s'estableix, a l'article 31 de l'esmentada llei, que els municipis i les comarques desenvolupin, entre altres, les competències següents:

"a) Estudiar i detectar les necessitats socials en llur àmbit territorial.

b) Crear i gestionar els serveis socials necessaris, tant propis com delegats per altres administracions, d'acord amb la Cartera de serveis socials i el pla estratègic corresponent.

c) Elaborar plans d'actuació local en matèria de serveis socials i participar, si escau, en el pla d'actuació de l'àrea bàsica corresponent.

¹https://www.acm.cat/sites/default/files/publicacions/fitxers/estrategia_acm_serveis_socials_da_mbit_local_2019-2023_0.pdf

d) Establir els centres i els serveis corresponents a l'àmbit propi dels serveis socials bàsics.

e) Complir les funcions pròpies dels serveis socials bàsics.

f) Promoure la creació dels centres i els serveis corresponents a l'àmbit propi dels serveis socials especialitzats i gestionar-los, en coordinació amb l'Administració de la Generalitat i l'ens local supramunicipal corresponent, d'acord amb la Cartera de serveis socials i el pla estratègic corresponent.

j) Coordinar els serveis socials locals, els equips professionals locals dels altres sistemes de benestar social, les entitats associatives i les que actuen en l'àmbit dels serveis socials locals.”

Per altra banda, **a nivell del nostre entorn**, s'observen **grans canvis estructurals** que afectaran profundament el futur dels serveis socials i la tasca que realitzen els professionals dels mateixos. Entre aquests cal assenyalar:

- L'extensió de la societat del coneixement i la creixent innovació tecnològica i social.
- L'increment de la longevitat i augment de la diversitat (diversitat ètnica, cultural i moral en les comunitats i la societat)
- La creixent diversitat de models familiars i de convivència.
- L'extensió i intensificació de l'expectativa de qualitat dels serveis públics i de la posició de la ciutadania davant d'aquests com a portadora de drets, així com el nou rol que es demanda a l'administració pública.
- Els canvis en el model econòmic i en el món del treball.

I encara de manera més específica, s'observen **reptes pels serveis socials d'àmbit local**, com ara:

- L'adaptació de l'actual sistema de serveis socials al nou context social
- La implementació de la Renda Garantida de Ciutadania i l'impacte que genera, tant a nivell humà com en diversos aspectes tècnics i de gestió.
- La necessitat de coordinació i integració funcional entre els serveis socials bàsics i els serveis de salut.
- Els models emergents de vida independent i autònoma en la comunitat, alternatius a la institucionalització.
- Els dèficits en polítiques socials d'habitatge, ocupació activa i suport a les famílies.
- Els nous marcs legislatius sobre la concertació social amb les entitats del tercer sector,

- La innovació en els mètodes d'intervenció centrats en la persona i el seu entorn.
- La necessitat d'una avaluació més eficaç dels resultats i els aprenentatges per una millora continua de la pràctica professional i la qualitat dels serveis socials.
- El potencial de la cooperació i la transferència d'experiències i coneixements entre els diversos equips locals de serveis socials.

Per tot això, les reflexions, aportacions generals y propostes d'esmena al Document de Bases del futur Pla Estratègic de Serveis Socials, que es realitzen des de l'ACM en aquest document, parteixen de la valoració **dels serveis socials d'àmbit local** com un actiu cabdal i una de les principals eines per **la creació de valor per les persones, el territori i el país**.

II. Aportacions generals per una estratègia integradora dels serveis socials en l'àmbit local i de proximitat

Des de l'ACM, davant dels grans reptes i transformacions que afronta el nostre país, i en base al posicionament de la nostra entitat en aquest àmbit, definida en el document **"Estratègia ACM. Serveis Socials d'àmbit local. 2019-2023"**², realitzem les aportacions generals, al procés de definició del Pla Estratègic de Serveis Socials 2020-2024 que impulsa el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya, que s'exposen a continuació.

En primer lloc, considerem que el futur Pla Estratègic de Serveis Socials 2020-2024, ha de garantir l'aplicació efectiva dels criteris definits per la Llei 12/2007, d'11 d'octubre, de serveis socials, entre els quals assenyalam:

"Correspon al Govern establir la planificació general dels serveis socials en funció dels criteris següents:

e) L'ordenació i la distribució territorial i equitativa dels recursos disponibles."
(article 36.1.e)

"Sens perjudici dels altres documents que siguin pertinents, el Pla estratègic de serveis socials ha d'incloure:

²https://www.acm.cat/sites/default/files/publicacions/fitxers/estrategia_acm_serveis_socials_da_mbit_local_2019-2023_0.pdf

d) Un document que en concretí l'aplicació territorial, tenint en compte la proposta elaborada per una taula formada per la Generalitat i els ens locals competents en serveis socials en els àmbits territorials que s'estableixin per reglament. "

(article 37.5.d)

Són dos aspectes fonamentals del mandat legislatiu per a l'elaboració del futur Pla Estratègic de Serveis Socials que s'haurien de dur a terme, més enllà del propi Document de Bases ara analitzat. De manera rellevant **considerem necessària la constitució i funcionament de l'esmentada Taula formada per la Generalitat i els ens locals competents**, a través de les seves organitzacions representatives, per tal d'assegurar l'establiment d'uns criteris consensuats en l'ordenació i distribució territorial i equitativa dels recursos disponibles. Quelcom que, alhora, haurà de ser la base primordial per una actualització adient dels plans sectorials i el seu desplegament.

En aquest sentit, a més de la primera consideració general abans exposada, des de l'ACM **valorem que el futur Pla Estratègic de Serveis Socials ha de comptar amb mesures eficaces per tal d'assolir els objectius generals següents:**

- Avançar en la definició d'un sistema públic de serveis socials on els ens locals comptin amb millors eines i recursos per tal de garantir els drets dels ciutadans i ciutadanes en aquest àmbit cabdal pel futur del país i millorar l'accessibilitat per als ciutadans als serveis socials.
- Identificar les principals millores en els processos clau d'accés i ús del sistema de serveis socials per part de la població en general i de les persones més vulnerables de manera prioritària.
- Reforçar la coordinació interna del sistema de serveis socials i promoure la coordinació amb els altres sistemes que conformen el Sistema Català de Benestar Social.
- Definir el marc de qualitat del sistema i les condicions per assolir majors nivells de creativitat, innovació i cooperació entre professionals i equips.
- Reflexionar sobre els instruments i els recursos necessaris per a donar cobertura a les necessitats socials emergents.
- Fomentar la formació continuada dels professionals.

Uns objectius generals que, en bona mesura, es corresponen amb els definits al Document de Bases ara analitzat. Tanmateix, tot seguit, com a tercera consideració general, des de l'ACM valorem que el futur Pla Estratègic de Serveis Socials ha d'estructurar la seva **visió de futur** de manera que resultin comprensibles els principals resultats que es volen aportar, des dels serveis socials, a les persones, el territori i la societat, i en relació al model global d'actuació que ho ha de fer possible

un Sistema de Serveis Socials capaç de generar aquest valor diferencial. Això tot relatant:

- Els principals resultats que es volen aportar respecte a les persones, la societat i el territori per les quals treballen els serveis socials.
- El sistema de serveis, suports, i actuacions de transformació social que es considera s'haurien de disposar i dur a terme per assolir els tipus de resultats prèviament definits.
- Les bases principals del marc ètic, de qualitat i responsabilitat social que es considera haurien de caracteritzar els serveis socials.

En aquest sentit, des de l'ACM, formulem la visió de futur següent:

*“Articular un **Sistema de Serveis Socials que acompanya i apodera** les persones al llarg del seu cycle vital. Això per tal d'aconseguir que:*

- Cada **persona** pugui viure una **vida plena**, d'acord amb els seus valors, les seves decisions i preferències, per fer realitat el seu projecte vital.
- La **societat** es distingeixi en termes de **justícia social** i creixi en cohesió, igualtat i en la seva capacitat d'inclusió, d'interacció i valoració de la **diversitat humana**.
- Els serveis socials siguin un agent de major impacte pel **desenvolupament i transformació del territori**.

*I per això, considerem que el **Sistema de Serveis Socials** ha de reunir les condicions següents:*

- a) Abast universal.*
- b) Accessible, participatiu, equitatiu i de qualitat.*
- c) Responsabilitat Pública.*
- d) Que integri el conjunt de serveis socials en el territori.*
- e) Que generi canvi social i dinamització comunitària.*
- f) Amb cooperació interterritorial.”*

Una visió que serà, per tant, el fonament per la posterior esmena a la formulada en el Document de Bases.

Una visió que considerem ha de respondre a l'**essència**, la raó de ser, dels serveis socials, que des de l'ACM formulem de la manera següent:

“Els Serveis Socials acompanyen i apoderen les persones per una vida plena al llarg del seu cicle vital.”

Com a quarta consideració, de tipus general, exposem els **valors referencials** que des de l'ACM propugnem per aprofundir la cultura ètica del Sistema de Serveis Socials. Uns valors referencials que, més endavant, seran la base per a les nostres esmenes al apartat dels principis inspiradors del Document de Bases.

*“La **cultura ètica del Sistema de Serveis Socials d'àmbit local** es fonamenta en el compromís amb cada persona, des del **respecte per la seva individualitat i dignitat**, tot treballant per una **societat més inclusiva** que valori la **diversitat humana**, com a base del nostre futur col·lectiu.*

*D'acord amb aquests **principis fonamentals**, l'actuació dels responsables i els professionals dels serveis socials s'ha de realitzar segons els **valors referencials** següents:*

- **Autonomia, autodeterminació i participació:** Apoderament de l'autonomia i l'autodeterminació de cada persona, i acompanyament en la seva participació i interacció efectiva als entorns vitals i a la comunitat, com a base essencial del nostre marc d'actuació professional.
- **Igualtat i accessibilitat:** Promoció de condicions d'igualtat i d'accessibilitat universal en els entorns vitals i en el conjunt de la comunitat i el territori on actuem.
- **Proximitat i flexibilitat:** Planejament i organització dels serveis socials de manera que siguin propers i alhora flexibles per adaptar-se a les realitats diverses dels nostres territoris i l'ampli ventall de necessitats i itineraris vitals de les persones.
- **Prevenió:** Disseny i aplicació efectiva d'estratègies i línies d'acció preventives per la detecció precoç i la resposta eficaç a les necessitats socials del nostre entorn.
- **Responsabilitat pública i equitat:** El conjunt del Sistema de Serveis Socials d'àmbit local ha de reunir la doble condició de preservar la titularitat i responsabilitat pública i una plena equitat en la distribució sectorial i territorial de recursos.
- **Qualitat:** La qualitat dels nostres serveis han de garantir un contínuum d'atenció i suport personalitzat, tot incorporant la innovació, l'avaluació i el

desenvolupament professional com a eixos bàsics pel valor que aportem a totes i cadascuna de les persones.

- **Cooperació transversal i professional:** *El bon funcionament dels serveis socials locals requereix un treball transversal amb d'altres nivells del propi sistema de serveis socials i amb d'altres sistemes que actuen en el propi territori, de manera que es garanteixi una actuació integral amb cada persona a través d'una integració vertical i horitzontal de la resposta. Per assolir-ho també resulta imprescindible la millora dels marcs normatius i una sistemàtica cooperació i intercanvi entre diferents tipus de professionals.”*

I com a cinquena i darrera consideració general, exposem la **diagnosi i la formulació estratègica** que considerem més encertada des de la perspectiva dels ens locals que representem. Això des d'una valoració general de trobar a faltar, en el Document de Bases, una diagnosi estratègica amb conclusions explícites i també una estructuració més consistent respecte la visió formulada. Exposem doncs la nostra diagnosi i el nostre posicionament quan al marc estratègic que entenem hauria de incloure's en el futur Pla Estratègic de Serveis Socials. Continguts que més endavant concretarem en esmenes a les denominades palanques del Document de Bases.

“Diagnosi estratègica:

Els Serveis Socials d'àmbit local disposen d'una llarga trajectòria amb un gran reconeixement social i institucional, així mateix compten amb sòlids equips professionals i una acreditada experiència en la realització de la seva raó de ser i els seus objectius. Això en un entorn que, després d'una llarga crisi sistèmica, mostra senyals de lenta recuperació econòmica i d'incipients millores en el reconeixement i dotació de serveis.

Tanmateix, en base als factors d'amenaça i de debilitats identificats, es pot considerar que el Sistema de Serveis Socials d'àmbit local ha de dotar-se de noves eines i espais, més eficients alhora que consolida el seu nivell de prestigi i s'aferma en els principis i els valors que han permès el nivell de desenvolupament amb que compta a hores d'ara. En aquest sentit es destaquen quatre eixos de transformació i millora:

- a) L'apoderament de les persones, sobre tot en autodeterminació i participació, com a element clau de futur. I per això seran necessaris nous i millors serveis, nous mètodes de treball i, sobre tot, un creixent grau d'implicació de les pròpies persones en el seu projecte vital.*
- b) La transformació del nostre entorn social i comunitari, en diverses dimensions que van des de tot el que suposi una major activitat vital de les persones en els entorns de proximitat, fins aspectes cabdals com son l'activació del conjunt d'actors i l'avenç per la plenitud de drets en una societat més inclusiva.*

- c) *Els serveis socials son un sistema clau pel desenvolupament del territori, tanmateix la seva aportació de valor no es prou coneguda ni, per tant, reconeguda, i tampoc compten amb estratègies i línies d'acció adreçades a incrementar l'impacte global i el retorn que generen.*
- d) *Es compta amb un Sistema de Serveis Socials que requereix una profunda actualització per avançar en els tres eixos abans descrits. Un Sistema de Serveis Socials més proper i accessible, que integri en el territori de referència el conjunt dels seus recursos, i garanteixi una plena universalitat així com un alt nivell de qualitat.*

Amb tot això, el món local, ha de ser capaç de liderar una profunda transformació dels Serveis Socials, tot cercant un aprofundiment dels marcs de cooperació institucionals i amb el conjunt d'actors clau per seu futur.

Formulació estratègica:

*Per tal d'avançar en la realització de la visió de futur, es planteja que **el món local lideri una estratègia de definició i articulació d'un Sistema de Serveis Socials que acompanya i apodera les persones al llarg del seu cicle vital**, en un marc de cooperació institucional amb la Generalitat i el conjunt d'actors clau per la seva efectiva realització. En aquest sentit, en base al diagnòstic abans exposat, i per a cada dimensió de la visió de futur es plantegen les **quatre línies estratègiques** següents:*

- A. **Persona:** *Incorporar nous models, eines i competències professionals per situar **la persona al centre del sistema de serveis socials** com a **actors creatius** d'una millora continua en un marc sistemàtic de **recerca, innovació i desenvolupament** d'aquest nou paradigma. (APODERAR LES PERSONES PER L'AUTONOMIA I LA PARTICIPACIÓ)*
- B. **Societat:** *Crear **espais col·laboratius** i establir **aliances** amb el conjunt d'actors del nostre entorn social per **compartir projectes i promoure una societat més inclusiva** que reuneixi millors condicions de justícia social, cohesió igualtat i valoració de la diversitat. (SER MOTOR DE CANVI PER REDUIR DESIGUALTATS I CRÉIXER EN DRETS I INCLUSIÓ)*
- C. **Territori:** *Significar els serveis socials com a **eix dels projectes globals de territori**, en base a una **doble via de posta en valor** del que aporten, tant en el **coneixement de la realitat social** com pel que fa a l'**impacte social i el retorn econòmic que generen**. (PROMOURE ELS SERVEIS SOCIALS COM A EIX CLAU EN EL PLANEJAMENT I DESENVOLUPAMENT DEL TERRITORI)*

- D. **Sistema:** Avançar cap a un Sistema de Serveis Socials d'àmbit local que **integri en un funcionament unificat el conjunt de serveis socials i d'altres serveis del respectiu territori i una millor dotació de suports professionals, tot garantint l'abast universal, la responsabilitat pública i les condicions bàsiques d'accessibilitat, participació, equitat i qualitat. (AVANÇAR CAP UN SISTEMA DE SERVEIS SOCIALS INTEGRAT, UNIVERSAL I DE QUALITAT)***

III. Propostes específiques d'esmena al Document de Bases del Pla Estratègic de Serveis Socials 2020-2024

Des de una valoració positiva respecte el conjunt del Document de Bases, i el nivell de qualitat del treball que suposa la seva preparació, des de l'ACM es formulen propostes específiques d'esmena a diversos apartats de Document de Bases del Pla Estratègic de Serveis Socials 2020-2024, des de l'ACM en relació als blocs següents:

1. Situar la **vigència** del Pla Estratègic de Serveis Socials en els quatre anys previstos a l'article 37.4 de la Llei 12/2007 de serveis socials.
2. Afegir un capítol inicial de **fonamentació jurídica**, on destaquin els drets i la legislació catalana en serveis socials, en la preparació del Pla Estratègic de Serveis Socials.
3. Aprofundir el capítol relatiu a **l'anàlisi de necessitats i la demanda social de prestacions**, on s'incorporin els primers continguts del Document de Bases, junt amb una anàlisi factorial més detallada i fonamentada.
4. Concretar l'aplicació territorial del PESS tenint la constitució d'una taula formada per la Generalitat i els ens locals competents, a través de les serveis organitzacions respectives (art. 37.5 de la Llei 12/2007 de serveis socials)
5. Ampliar i millorar la identificació i avaluació de factors relatats al **DAFO**.
6. Realitzar modificacions en el redactat de la **missió**.
7. Realitzar modificacions en el redactat de la **visió de futur**.
8. Realitzar modificacions en la formulació dels **principis inspiradors**, en clau de una exposició més detallada i comprensiva sobre la cultura ètica que ha de orientar al conjunt d'actors del serveis socials.
9. Realitzar una **diagnosi estratègica més detallada**, en base a l'anàlisi de necessitats i a la demanda social de prestacions, i en relació a la visió formulada.

10. Incorporar modificacions en la formulació de les **palanques i eixos estratègics**.
11. Modificar la denominació dels eixos i algunes de les seves definicions, incorporant-los com **objectius estratègics**, amb indicadors mesurables de resultat, que permetin planejar i avaluar, entre altres aspectes rellevants, els nivells de cobertura i la implantació cronològica dels serveis socials. Junt amb ampliar, temporalitzar i assignar responsables i pautes de coordinació a les accions previstes que proposem denominar com **iniciatives estratègiques** o iniciatives clau.
12. Afegir un apartat relatiu a les previsions necessàries per a elaborar la **Cartera de serveis socials** i les seves actualitzacions successives, que sigui coherent amb la visió de futur, les estratègies i els objectius prèviament definits.
13. Realitzar una **avaluació d'impacte pressupostari i de retorn econòmic i social** del conjunt del Pla Estratègic de Serveis Socials, amb la corresponent periodificació anual i incorporar-la com apartat del mateix.
14. A nivell formal, millorar la redacció des de la doble **perspectiva de gènere i d'accessibilitat universal**.

Les detallem tot seguit:

1. Situar la **vigència** del Pla Estratègic de Serveis Socials en els quatre anys previstos a l'article 37.4 de la Llei 12/2007 de serveis socials.

L'article 37.4 de la Llei 12/2007 de serveis socials estableix la vigència del Pla Estratègic de Serveis Socials, per tant aquest haurà de ser previst pel període 2020-2023 o bé, de manera més encertada, si es tenen en compte els processos encara pendents per la seva aprovació i avaluació d'impacte pressupostari, pel període 2021-2024.

Per tant l'actual temporalitat prevista de cinc anys excediria la prevista a la llei de serveis socials.

2. Afegir un capítol inicial de **fonamentació jurídica**, on destaquin els drets i la legislació catalana en serveis socials, en la preparació del Pla Estratègic de Serveis Socials.

Considerem necessària aquesta fonamentació jurídica, tant en relació al conjunt de drets ciutadans i socials de les persones -quelcom que ha d'incloure referències explícites a les Convencions i els Pactes Internacionals que afecten directament als serveis socials, pràcticament totes elles- i al

marc legislatiu que regula la pròpia preparació i aprovació del Pla Estratègic de Serveis Socials – de manera específica allò previst als articles 36, 37 i 38 de la Llei 12/2007 de serveis socials.

En aquest sentit, des de l'ACM, considerem que aquesta fonamentació jurídica ha de destacar, entre altres, les condicions següents del futur Pla Estratègic de Serveis Socials, establertes a la Llei de serveis socials:

“Correspon al Govern establir la planificació general dels serveis socials en funció dels criteris següents:

e) L'ordenació i la distribució territorial i equitativa dels recursos disponibles.”

(article 36.1.e)

“Sens perjudici dels altres documents que siguin pertinents, el Pla estratègic de serveis socials ha d'incloure:

d) Un document que en concret i l'aplicació territorial, tenint en compte la proposta elaborada per una taula formada per la Generalitat i els ens locals competents en serveis socials en els àmbits territorials que s'estableixin per reglament. “

(article 37.5.d)

3. Aprofundir el capítol relatiu a **l'anàlisi de necessitats i la demanda social de prestacions**, on s'incorporin els primers continguts del Document de Bases, junt amb una anàlisi factorial més detallada i fonamentada.

L'actual Document de Bases ofereix unes dades generals de caràcter econòmic, socio-demogràfic i relatives a aspectes relacionats amb la inclusió social, però obvia una presentació millor exposada i detallada dels **elements relatius a necessitats i demanda social de les prestacions dels serveis socials**. De fet hi ha significatives omissions d'informació, com les que serien pròpies d'un Mapa sectorial i territorial dels serveis socials. Tanmateix cal una anàlisi factorial més detallada i fonamentada que faciliti la posterior diagnosi estratègica i definició d'objectius i accions. En aquest sentit, a títol indicatiu, des de l'ACM considerem que caldria una anàlisi més concreta d'alguns dels fenòmens socials i els reptes que prèviament hem identificat, més enllà dels ja formulats al Document de Bases. Els detallem de nou:

*“A nivell del nostre entorn, s’observen **grans canvis estructurals** que afectaran profundament el futur dels serveis socials i la tasca que realitzen els professionals dels mateixos. Entre aquests cal assenyalar:*

- *L’extensió de la societat del coneixement i la creixent innovació tecnològica i social.*
- *L’increment de la longevitat i augment de la diversitat (diversitat ètnica, cultural i moral en les comunitats i la societat)*
- *La creixent diversitat de models familiars i de convivència.*
- *L’extensió i intensificació de l’expectativa de qualitat dels serveis públics i de la posició de la ciutadania davant d’aquests com a portadora de drets, així com el nou rol que es demanda a l’administració pública.*
- *Els canvis en el model econòmic i en el món del treball.*

*I encara de manera més específica, s’observen **reptes pels serveis socials d’àmbit local**, com ara:*

- *L’adaptació de l’actual sistema de serveis socials al nou context social*
- *La implementació de la Renda Garantida de Ciutadania i l’impacte que genera, tant a nivell humà com en diversos aspectes tècnics i de gestió.*
- *La necessitat de coordinació i integració funcional entre els serveis socials bàsics i els serveis de salut.*
- *Els models emergents de vida independent i autònoma en la comunitat, alternatius a la institucionalització.*
- *Els dèficits en polítiques socials d’habitatge, ocupació activa i suport a les famílies.*
- *Els nous marcs legislatius sobre la concertació social amb les entitats del tercer sector,*
- *La innovació en els mètodes d’intervenció centrats en la persona i el seu entorn.*
- *La necessitat d’una avaluació més eficaç dels resultats i els aprenentatges per una millora continua de la pràctica professional i la qualitat dels serveis socials.*
- *El potencial de la cooperació i la transferència d’experiències i coneixements entre els diversos equips locals de serveis socials.”*

4. Concretar l’aplicació territorial del PESS mitjançant una taula formada per la Generalitat i els ens locals competents, a través de les seves organitzacions respectives (art. 37.5 de la Llei 12/2007 de serveis socials)

Considerem necessari la creació d'una Taula formada per la Generalitat i els ens locals competents, a través de les seves organitzacions representatives. Per tal d'assegurar l'establiment d'uns criteris consensuats en l'ordenació i la distribució territorial equitativa dels recursos disponibles prèvia consulta als COTESBA.

5. Ampliar i millorar la identificació i avaluació de factors relatats al **DAFO**.

Tot i ser rellevants, considerem insuficient el DAFO que s'aporta a la pàgina 14 del document, tant per l'escassetat de factors identificats, com per la manca de valoració d'impacte dels mateixos respecte els eixos estructurals de la missió i la visió.

En aquest sentit, fem referència al DAFO realitzat per l'ACM en relació als serveis socials -disponible a les pàgines 17 a 20 del nostre el document "**Estratègia ACM. Serveis Socials d'àmbit local. 2019-2023**"³; del que es poden recollir pel futur Pla Estratègic de Serveis Socials els factors d'oportunitat i amenaça, i els punts forts i febles del Sistema de Serveis Socials, formulats des de la perspectiva dels ens locals.

6. Realitzar modificacions en el redactat de la **missió**.

Es formulen, respecte el text inicial, les esmenes assenyalades en vermell i lletra cursiva, i es marquen en supressió les que es planteja substituir o eliminar:

"El Sistema de serveis socials s'adreça a acompanyar i apoderar les persones per una vida plena al llarg del seu cicle vital. A través d'actuacions de promoció, prevenció i protecció ~~ahora que ofereixen~~ ~~promoure, prevenir i protegir les interaccions, i ahora oferir~~ a totes les persones la cura i els suports necessaris perquè s'apoderin i siguin autònomes en el desenvolupament del seu projecte de vida, i en la integració i vinculació al seu entorn familiar i comunitari.

Es consideren com a principals dimensions d'intervenció, en un marc d'interacció entre elles: (Fantova, 2018):

- l'autonomia funcional per a les activitats quotidianes (autocura en les activitats bàsiques, instrumentals o avançades de la vida diària),

³https://www.acm.cat/sites/default/files/publicacions/fitxers/estrategia_acm_serveis_socials_da_mbit_local_2019-2023_0.pdf

- l'autodeterminació pel projecte de vida (decisiones sobre la vida diària, projectes de futur i projecte vital),
- les relacions familiars (criança positiva, relació progenitors descendents, monoparentalitat...),
- les relacions comunitàries (amistat, convivència, veïnatge, etc.).”

El restant text recollit a la pàgina 15 del Document de Bases té un caràcter més aviat explicatiu que no pas definitori de la missió dels serveis socials.

També cal considerar que, essent ben encertada la formulació de les dimensions realitzada per Fantova, seria més adient, a nivell formal, situar com a referència a peu de pàgina i en l'annex de fonts que proposem en el bloc 13 la referència a l'autor. Si és possible amb una referència bibliogràfica completa.

Motivació: aquesta esmena s'adreça a facilitar una millor comprensió de la missió, però sobre tot a situar a les persones i el seu apoderament com a finalitat primordial del Sistema de Serveis Socials. Així mateix cal assenyalar que la interacció pot considerar-se una marc metodològic però no la raó de ser dels serveis socials. La raó de ser dels serveis socials son les persones, els seus projectes vitals, i els entorns vitals i comunitaris.

7. Realitzar modificacions en el redactar de la **visió de futur**.

Des de l'ACM proposem la següent redacció alternativa de la visió de futur dels serveis socials a Catalunya -assenyalem en vermell i lletra cursiva allò que proposem afegir:

“El Sistema de Serveis Socials s'articularà de manera que acompanyi i apoderi les persones al llarg del seu cycle vital. Això per tal d'aconseguir que:

- *Cada **persona** pugui viure una **vida plena**, d'acord amb els seus valors, les seves decisions i preferències, per fer realitat el seu projecte vital.*
- *La **societat** es distingeixi en termes de **justícia social** i creixi en cohesió, igualtat i en la seva capacitat d'inclusió, d'interacció i valoració de la **diversitat humana**.*
- *Els serveis socials siguin un agent de major impacte pel **desenvolupament i transformació del territori**.*

*I per això, considerem que el **Sistema de Serveis Socials** ha de reunir les condicions següents:*

Un Sistema Català de Serveis Socials **universal, proactiu, preventiu, accessible, participatiu, equitatiu i de qualitat** que potencii la intervenció en l'entorn pròxim i en la comunitat, que fomenti la participació activa, l'exercici dels drets i personalitzi una intervenció integrada *tant a nivell sectorial com territorial*.

Un sistema liderat pel sector públic i amb sinergies amb el sector social, les iniciatives socials i els actors comunitaris; basat en el coneixement, que impulsi la innovació i que potencii les professionals socials i el seu desenvolupament com a garantia de la qualitat *i de la seva aportació a la transformació social i el progrés*"

Motivació: aquesta esmena es realitza en coherència amb la missió abans formulada, i la pròpia raó de ser dels serveis socials, tot considerant que la seva finalitat principal es aportar valor a la vida de les persones, de la societat i del territori. Situant, per tant, en segon terme la part de visió més relacionada amb el "com" ha de ser el futur Sistema de Serveis Socials per assolir-ho. Una segona part on tant sols proposem esmenes puntuals.

8. Realitzar modificacions en la formulació dels **principis inspiradors**, en clau de una exposició més detallada i comprensiva sobre la cultura ètica que ha de orientar al conjunt d'actors del serveis socials.

Des de l'ACM proposem la següent redacció alternativa a l'apartat dels principis inspiradors. Així mateix, proposem que l'apartat es denomini *"Cultura ètica, principis i valors referencials"* -assenyalem en vermell i lletra cursiva allò que proposem afegir:

"La cultura ètica del Sistema de Serveis Socials es fonamenta en el compromís amb cada persona, des del respecte per la seva individualitat i dignitat, tot treballant per una societat més inclusiva que valori la diversitat humana, com a base del nostre futur col·lectiu.

*D'acord amb aquests **principis fonamentals**, l'actuació dels responsables i els professionals dels serveis socials s'ha de realitzar segons els **valors referencials** següents:*

- 1. **Universalitat:** garantir a tothom el dret d'accés als serveis socials i llur ús efectiu en condicions d'igualtat, equitat i justícia redistributiva.*
- 2. **Equitat:** establir les condicions per una plena equitat territorial i sectorial en la distribució dels recursos disponibles, per tal de garantir la plena igualtat d'accés als serveis.*
- 3. **Autonomia, autodeterminació i participació:** Apoderament de l'autonomia i l'autodeterminació de cada persona, i acompanyament en la seva participació i interacció efectiva als entorns vitals i a la comunitat, com a base essencial del nostre marc d'actuació professional.*
- 4. **Igualtat i accessibilitat:** Promoció de condicions d'igualtat i d'accessibilitat universal en els entorns vitals i en el conjunt de la comunitat i el territori on actuem.*
- 5. **Proximitat i flexibilitat:** Planejament i organització dels serveis socials de manera que siguin propers i alhora flexibles per adaptar-se a les realitats diverses dels nostres territoris i l'ampli ventall de necessitats i itineraris vitals de les persones.*
- 6. **Prevenió i proactivitat:** Disseny i aplicació efectiva d'estratègies i línies d'acció preventives i proactives per la detecció precoç i la resposta eficaç a les necessitats socials del nostre entorn.*
- 7. **Responsabilitat pública i equitat:** El conjunt del Sistema de Serveis Socials ha de reunir la doble condició de preservar la titularitat i responsabilitat pública i una plena equitat en la distribució sectorial i territorial de recursos, per tal de garantir la plena igualtat d'accés als serveis i l'eficàcia dels mateixos.*
- 8. **Qualitat i atenció centrada en la persona:** La qualitat dels serveis socials han de garantir un continuum*

d'atenció i suport personalitzat, tot incorporant la innovació, l'avaluació i el desenvolupament professional com a eixos bàsics pel valor que aportem a totes i cadascuna de les persones.

9. **Acció transformadora i gestió de la diversitat:** *Els serveis socials han de reforçar la seva acció transformadora en els entorns vitals i comunitaris, en un marc de reconeixement i gestió positiva de la diversitat.*
10. **Integració horitzontal i vertical:** *El bon funcionament dels serveis socials locals requereix un treball transversal amb d'altres nivells del propi sistema de serveis socials i amb d'altres sistemes que actuen en el propi territori, de manera que es garanteixi una actuació integral amb cada persona a través d'una integració vertical i horitzontal de la resposta.*
11. **Coneixement, innovació i reconeixement de les professionals:** *L'apoderament en nous i millors coneixements, la innovació i el foment de la creativitat orientada als resultats positius per les persones i la societat es fonamenta en un profund reconeixement de l'actuació que realitzen les professionals dels serveis socials i una sistemàtica cooperació i intercanvi entre els diferents tipus de professionals.*
12. **Perspectiva de gènere:** *La perspectiva de gènere, en clau de plena igualtat, ha de ser transversal a totes i cadascuna de les intervencions que realitzin els serveis socials."*

Motivació: aquesta esmena es realitza, en base a la consideració general relatada en l'anterior apartat d'aquest document i per tal de facilitar una millor comprensió, i futur debat, sobre els elements que considerem han de configurar la cultura ètica dels serveis socials. Al Document de Bases s'opta per amples explicacions sobre la motivació o fonamentació del respectiu valor referencial -o principi inspirador- però considerem que resulta més adient una definició més axiològica per a cadascun d'ells.

9. Realitzar una **diagnosi estratègica més detallada**, en base a l'anàlisi de necessitats i a la demanda social de prestacions, i en relació a la visió formulada.

Des de l'ACM aportem la diagnosi realitzada en el nostre procés de reflexió estratègica sobre el futur dels serveis socials, en una redacció contextual al conjunt del Sistema de Serveis Socials -en vermell i cursiva:

“Els Serveis Socials a Catalunya disposen d’una llarga trajectòria amb un gran reconeixement social i institucional, així mateix compten amb sòlids equips professionals i una acreditada experiència en la realització de la seva raó de ser i els seus objectius. Això en un entorn que, després d’una llarga crisi sistèmica, mostra senyals de lenta recuperació econòmica i d’incipients millores en el reconeixement i dotació de serveis.

Tanmateix, en base als factors d’amença i de debilitats identificats, es pot considerar que el Sistema de Serveis Socials ha de dotar-se de noves eines i espais, més eficients alhora que consolida el seu nivell de prestigi i s’aferma en els principis i els valors que han permès el nivell de desenvolupament amb que compta a hores d’ara. En aquest sentit es destaquen quatre eixos de transformació i millora:

- a) L’apoderament de les persones, sobre tot en autodeterminació i participació, com a element clau de futur. I per això seran necessaris nous i millors serveis, nous mètodes de treball i, sobre tot, un creixent grau d’implicació de les pròpies persones en el seu projecte vital.*
- b) La transformació del nostre entorn social i comunitari, en diverses dimensions que van des de tot el que suposi una major activitat vital de les persones en els entorns de proximitat, fins aspectes cabdals com son l’activació del conjunt d’actors i l’avenç per la plenitud de drets en una societat més inclusiva.*
- c) Els serveis socials son un sistema clau pel desenvolupament del territori, tanmateix la seva aportació de valor no es prou coneguda ni, per tant, reconeguda, i tampoc compten amb estratègies i línies d’acció adreçades a incrementar l’impacte global i el retorn que generen.*
- d) Es compta amb un Sistema de Serveis Socials que requereix una profunda actualització per avançar en els tres eixos abans descrits. Un Sistema de Serveis Socials més proper i accessible, que integri en el territori de referència el conjunt dels seus recursos, i garanteixi una plena universalitat així com un alt nivell de qualitat.*

Amb tot això, el conjunt d'actors del Sistema Català de Serveis Socials, han de ser capaços de liderar una profunda transformació dels Serveis Socials, tot cercant un aprofundiment dels marcs de cooperació institucionals, socials, sectorials i territorials.”

Motivació: Com ja s'ha apuntat anteriorment, cal un a diagnosi estratègica, en base a l'anàlisi de necessitats i a la demanda social de prestacions, i en relació a la visió formulada, que faciliti la posterior formulació estratègica i la concreció coherent d'objectius i accions.

10. Incorporar modificacions en la formulació de les **palanques i eixos estratègics**.

En primer lloc, a nivell de termes i per evitar confusions, recomanem definir les actualment denominades palanques com a línies o **vectors estratègics**. El terme palanca, en l'àmbit de l'estratègia té un sentit divers, i més específic, que el que es pretén donar en el Document de Bases. De fet es tractaria d'un tipus d'estratègia on es cerca trobar aliances o punts de suport extraordinaris per assolir la mobilització d'uns recursos més aviat escassos en l'assoliment de determinats objectius més aviat ambiciosos. Alguns d'aquests vectors estratègics poden ser del tipus palanca però no tots ells.

Així mateix, el que ara es defineixen com a eixos estratègics seria més adient definir-los com objectius estratègics i concretar indicadors de resultat per a cadascun d'ells.

A nivell de contingut, des de l'ACM considerem que cal introduir canvis significatius en els cinc vectors estratègics -fins ara denominats palanques- tot aportant el següent redactat alternatiu -en vermell i cursiva assenyalen els nous continguts:

*“Per tal d'avançar en la realització de la visió de futur, es planteja **una estratègia de definició i articulació d'un Sistema de Serveis Socials que acompanya i apodera les persones al llarg del seu cicle vital, en un marc de cooperació institucional i amb el conjunt d'actors clau per la seva efectiva realització.***

*En aquest sentit, en base al diagnòstic abans exposat, i per a cada dimensió de la visió de futur es plantegen els **6 vectors estratègics següents:***

*A. **Persones:** Incorporar **nous models, eines i competències professionals per situar la persona al centre del sistema de serveis socials com a actors creatius d'una millora continua en un marc***

*sistemàtic de **recerca, innovació i desenvolupament** d'aquest nou paradigma. (APODERAR LES PERSONES PER L'AUTONOMIA I LA PARTICIPACIÓ)*

- B. Acció comunitària, transformació social i prevenció:** Un sistema més proactiu i capaç de **crear espais col·laboratius i establir aliances amb el conjunt d'actors del nostre entorn social per compartir projectes i promoure una societat més inclusiva** que reuneixi millors condicions de justícia social, cohesió igualtat i valoració de la diversitat. (SER MOTOR DE CANVI PER REDUIR DESIGUALTATS I CRÉIXER EN DRETS I INCLUSIÓ)
- C. Desenvolupament del territori i generació de retorn:** Significar els serveis socials com a **eix dels projectes globals de territori**, en base a una **doble via de posta en valor** del que aporten, tant en el **coneixement de la realitat social** com pel que fa a l'**impacte social i el retorn econòmic que generen**. (PROMOURE ELS SERVEIS SOCIALS COM A EIX CLAU EN EL PLANEJAMENT I DESENVOLUPAMENT DEL TERRITORI)
- D. Vertebració, intersectorialitat i reorganització del Sistema:** *Avançar cap a un Sistema de Serveis Socials que **integri en un funcionament unificat el conjunt de serveis socials i d'altres serveis** del respectiu territori i una **millor dotació de suports professionals**, tot **garantint l'abast universal, la responsabilitat pública i les condicions bàsiques d'accessibilitat, participació, equitat i qualitat**. (AVANÇAR CAP UN SISTEMA DE SERVEIS SOCIALS INTEGRAT, UNIVERSAL I DE QUALITAT)"*
- E. Governança i coneixement. Decisions basades en l'evidència.** (Pendent de definició. Es correspon amb l'actual Palanca 4).
- F. Reconeixement, participació i suport pel desenvolupament de les professionals dels serveis socials.** (Pendent de definició. Es correspon amb l'actual eix 2 de la Palanca 1).

Motivació: En coherència amb la proposta realitzada per la visió de futur, i pel conjunt del Pla Estratègic de Serveis Socials, des de l'ACM considerem que s'han d'incorporar i destacar eixos com els relatius a les persones -de manera diferenciada a les professionals-, emfatitzar el paper de transformació social i afegir la dimensió territorial i de generació de retorn, com a vectors estratègics fonamentals.

11. Modificar la denominació dels eixos i algunes de les seves definicions, incorporant-los com **objectius estratègics**, amb indicadors mesurables de resultat, que permetin planejar i avaluar, entre altres aspectes rellevants, els nivells de cobertura i la implantació cronològica dels serveis socials. Junt amb ampliar, temporalitzar i assignar responsables i pautes de coordinació a les línies d'actuació prioritàries previstes.

A nivell tècnic formal proposem els canvis de denominació, completar els camps que es proposa afegir en el titular d'aquest bloc, així com una formulació en verb infinitiu de les línies d'actuació prioritàries, per considerar que el seu caràcter estratègic justifica aquest èmfasi en la seva realització.

En segon lloc es realitzen aquelles propostes d'esmena que considerem més rellevants per l'elaboració del futur Pla Estratègic de Serveis Socials. En aquest bloc d'esmenes es manté l'estructura formulada en el document de bases, però assenyat els elements que es traslladarien als vectors estratègics proposats a l'anterior bloc d'esmenes -en vermell cursiva les esmenes específiques i en verd els comentaris:

PALANCA 1 PERSONES I PROFESSIONALS Motors del sistema (Nota: veure esmena en el bloc anterior on es proposa diferenciar en dos vectors estratègics els que aquí estan inclosos en un de sol)

Eix 1. *Apoderar les persones per l'autonomia i la participació des d'una atenció centrada en la persona i la seva interacció familiar i comunitària* (Nota: aquest eix es transformaria en un vector propi -palanca en la denominació original. Es validen els objectius definits al Document de Bases i s'incorporen esmenes a les Línies d'actuació prioritàries)

► *Incorporar nous models, eines i competències professionals per situar la persona al centre del sistema de serveis socials com a actors creatius d'una millora continua en un marc sistemàtic de recerca, innovació i desenvolupament d'aquest nou paradigma.*

► *Elaborar i aplicar un model d'apoderament en autonomia i participació, centrat en considerar la persona com a protagonista del seu propi projecte vital i les metodologies per aplicar-lo –entre les quals les relacionades amb el constructe de qualitat de vida-, tot cercant un canvi cultural en la relació persona-professional dels serveis socials.*

► *Impulsar una* estratègia d'inclusió social a totes les polítiques com a prioritat del Govern, en què s'interpel·lin els diferents departaments de la Generalitat per impulsar intervencions en vuit àmbits prioritàris: habitatge, treball, educació, salut, empresa i consum, seguretat, cultura i justícia.

- ▶ *Dissenyar i aplicar una metodologia comú d'atenció centrada en la persona (ACP) i la seva interacció **al llarg de la trajectòria vital de les persones, mitjançant, entre altres mesures: una** guia per a la implementació, el desplegament i l'avaluació de la seva extensió.*
- ▶ **Identificar i fer** difusió de bones pràctiques del model ACP i les seves interaccions, i promoure'n el desplegament.
- ▶ **Elaborar i aplicar un** pla de transformació digital que prevegi la simplificació i desburocratització dels serveis socials d'atenció directa i els serveis d'administració de la Generalitat, i una implementació progressiva del Pla, *mitjançant, entre altres mesures, la revisió i estandardització dels procediments administratius i l'increment del suport a la gestió.*
- ▶ **Redissenyar i simplificar** les prestacions i del sistema de gestió i tramitació.
- ▶ **Impulsar** processos de participació ciutadana.
- ▶ **Dur a terme una** anàlisi de l'opinió i de l'experiència del ciutadà al Sistema Català de Serveis Socials en un procés o itinerari d'intervenció (pendent de definir) (PREM).
- ▶ **Actualitzar i adaptar** la carta de drets i deures de l'SCSS en el marc del nou model d'ACP i les seves interaccions, disseny de l'estratègia de difusió i coneixement entre ciutadans i professionals.
- ▶ **Preparar i desenvolupar un** pla de comunicació del **Sistema Català de Serveis Socials, comptant amb la participació de les persones i la ciutadania en el seu disseny i difusió.**

Eix 2. **Promoure el reconeixement, la participació i el desenvolupament** de les professionals *dels serveis socials*

(Nota: situar-lo com a vector estratègic propi, el vector F segons el bloc d'esmenes anterior amb la denominació proposada)

- ▶ **Elaborar el** Llibre blanc de les professions socials, *en el marc d'una intensa participació de les professionals dels serveis socials, els col·legis i les associacions que els representen i les Universitats.*
- ▶ **Dissenyar un pla de formació** contínua i permanent orientat als requeriments dels nous models d'acompanyament i apoderament centrats en la persona, basat en la detecció rigorosa de les necessitats formatives dels diferents col·lectius professionals, la formació i competències professionals adaptades als canvis demogràfics, socials i socioeconòmics, i a les propostes del Pla estratègic, i incorporació de noves metodologies i entorns virtuals d'aprenentatge.
- ▶ **Millorar la** coordinació entre les diferents institucions i entitats dedicades a la formació en l'àmbit de serveis socials.
- ▶ **Establir** processos de reconeixement de l'experiència laboral (habilitacions professionals, acreditació i validació de l'experiència

laboral) conjuntament amb el Servei d'Ocupació de Catalunya, el Departament d'Educació i l'Institut Català de les Qualificacions Professionals.

▶ **Revisar, actualitzar i integrar** nous perfils professionals emergents que donin resposta a la Cartera de serveis, a nous models d'atenció i a noves necessitats; amb la participació de col·legis, associacions professionals, universitats i proveïdors. *Considerant, entre altres, dimensions com ara: suport psicològic, pedagògic, jurídic, de gestió econòmica, arquitectura, integradors socials, etc.*

▶ **Reforçar** els mitjans de comunicació i espais de participació ciutadana de la contribució i reconeixement dels professionals de l'SCSS.

▶ **Impulsar la** professionalització de la funció directiva de serveis socials *i la capacitat gerencial del rol directiu de serveis socials locals*, a través de la formació de postgrau especialitzada i la creació d'espais de trobada de persones directives de serveis socials, que possibiliti una xarxa relacional amb l'objectiu d'intercanvi d'experiències, coneixements i transferència de bones pràctiques.

▶ **Realitzar una millor supervisió tècnica dels/les directius/ves dels serveis socials locals per garantir el desenvolupament homogeni del sistema i la implementació uniforme dels estàndards de qualitat, respectant la idiosincràsia territorial.**

▶ **Crear** un model de participació professional, per afavorir la incorporació del coneixement professional en la planificació, definició de models i avaluació.

▶ Dotar de recursos el Comitè d'Ètica dels Serveis Socials de Catalunya i promoure els espais de reflexió ètica en serveis d'intervenció social (ERESS) en totes les àrees bàsiques de serveis socials.

▶ **Adequar la dotació i diversitat de perfils professionals a les necessitats existents i emergents, així com al Model d'apoderament de les persones i a la futura Cartera de Serveis Socials**

▶ **Definir les competències professionals de caràcter transversal – d'autogestió emocional i relacionals– que han de facilitar l'acompanyament i l'apoderament de les persones.**

PALANCA 2 VERTEBRACIÓ, INTERSECTORIALITAT I REORGANITZACIÓ DEL SISTEMA Millor qualitat i integració

(Nota: veure esmenes en el bloc anterior, on es proposa una esmena a la denominació d'aquesta palanca, vector estratègic segons la nostra proposta.)

Eix 3. **Assolir una** Xarxa social d'atenció primària: accessible, tractora i proactiva

(Nota: Es validen els objectius definits al Document de Bases i s'incorporen esmenes a les Línies d'actuació prioritàries)

- ▶ **Establir un** nou sistema d'assignació de recursos dels **Serveis Bàsics d'Atenció Social -SBAS-** que tingui en compte les necessitats de la població i sigui sensible a les desigualtats, les realitats territorials i la pressió o càrregues de treball dels equips, i l'adequació progressiva dels SBAS al nou sistema d'assignació *en funció d'indicadors i paràmetres objectius i equitatius*.
- ▶ **Elaborar i acordar un** pacte estratègic de transformació dels Serveis Bàsics d'Atenció Social, de manera consensuada amb el món local, professionals i ciutadania.
- ▶ **Definir** les funcions i els criteris d'assignació del professional de referència als EBAS; i *la seva* implantació progressiva amb la finalitat que cada persona tingui un professional de referència.
- ▶ **Revisar i definir** el servei de suport tècnic als SBAS que inclogui el redisseny dels rols en el suport psicològic, la gestió de casos, la supervisió i l'assessorament jurídic i el desplegament progressiu fins a arribar al 10% dels SBAS.
- ▶ Estendre l'eina de cribatge i diagnòstic social Self-Sufficiency Matrix al conjunt dels EBAS.
- ▶ **Definir i establir una** ordenació territorial dels serveis que configuren la xarxa social d'atenció primària, *en condicions d'equitat territorial, eficàcia en la resposta a les necessitats i qualitat en la prestació dels serveis assignats*.
- ▶ **Realitzar un** desplegament progressiu de la xarxa social d'atenció primària, avaluació i adaptació del procés de desplegament segons resultats (definició de criteris i itineraris d'intervenció segons necessitats i complexitat, criteris d'accés, descentralització d'indicacions, activació de recursos per part dels EBAS, circuits de coordinació i derivacions, sistema de finançament, etc.).

- ▶ **Definir, ordenar i dur a terme** un desplegament progressiu de nous models de serveis:
 - Atenció a l'entorn domiciliari (SAED).
 - Atenció a les urgències i emergències socials.
 - Atenció especialitzada a les famílies.
 - Teleassistència avançada.
 - Desplegament progressiu del nou servei d'atenció diürna (centre de dia).
- ▶ **Reformar l'actual sistema de finançament dels serveis socials, mitjançant una definició i aplicació d'uns indicadors clau que permetin**

una dotació i finançament dels serveis socials locals en condicions de qualitat, equilibri i equitat territorial.

Eix 4. *Garantir una* atenció social integrada *en relació a les persones, els entorns vitals i comunitaris i els respectius territoris*

(Nota: Es validen els objectius definits al Document de Bases i s'incorporen esmenes a les Línies d'actuació prioritàries)

- ▶ *Crear* espais territorials d'integració i coordinació de la xarxa social d'atenció primària i secundària, amb la participació i lideratge dels professionals que potenciïn la connectivitat, la col·laboració entre serveis i l'intercanvi de coneixement per millorar la intervenció social intrasectorial.
- ▶ *Harmonitzar i estendre* instruments de diagnòstic i avaluació comuns *al conjunt del Sistema de Serveis Socials*
- ▶ *Identificar* processos d'intervenció social integrada prioritàries, revisió i redisseny de circuits d'accés, activació i transició entre serveis.
- ▶ *Elaborar*, de manera consensuada amb professionals i entitats, protocols d'itineraris integrats basats en l'evidència per diferents graus de complexitat, perfils de població o àmbits clau (autonomia personal, atenció i accions de recuperació per a dones en situació de violència masclista, persones amb necessitats socials complexes, etc.).
- ▶ *Impulsar i avaluar* d'experiències territorials demostratives d'itineraris integrats, amb objectius d'intervenció compartits.

PALANCA 3 ACCIÓ COMUNITÀRIA, *TRANSFORMACIÓ SOCIAL* I PREVENCIÓ Un sistema més proactiu

(Nota: veure esmenes en el bloc anterior, on es proposa una esmena a la denominació d'aquesta palanca, vector estratègic segons la nostra proposta)

Eix 5. *Promoure una* acció comunitària *generadora d'una societat més inclusiva*

(Nota: Es validen els objectius definits al Document de Bases i s'incorporen esmenes a les Línies d'actuació prioritàries)

- ▶ *Elaborar un* pla director interdepartamental d'acció comunitària, *adreçat a facilitar i potenciar l'acció comunitària a través de mecanismes de cooperació, coordinació i actuació integrada entre el conjunt d'actors per generar entorns més inclusius i per la igualtat.*
- ▶ *Donar* suport al creixement i consolidació dels ETACI existents en funció de l'assoliment dels objectius tècnics i econòmics, i desplegament

progressiu d'acord amb les necessitats i el manteniment de l'equilibri territorial fins a cobrir totes les comarques.

- ▶ **Proveir** un servei d'acompanyament i supervisió als ETACI.
- ▶ **Desplegar** un pla de formació en acció comunitària inclusiva.
- ▶ **Elaborar i impulsar** documentació de referència en acció comunitària, jornades, intercanvi de bones pràctiques, web d'acció comunitària inclusiva, etc.
- ▶ **Elaborar** un sistema d'indicadors per a l'avaluació de la dimensió inclusiva i comunitària de les polítiques públiques i l'impacte de les polítiques preventives de l'àmbit social.
- ▶ **Identificar i classificar** els plans i programes amb dimensió comunitària que s'impulsen des de la Generalitat per tal d'ordenar-la i coordinar-la.
- ▶ **Construir** un sistema d'indicadors associat als projectes de naturalesa comunitària i preventiva de l'àmbit social.
- ▶ **Elaborar** una estratègia de comunicació per posar en valor l'acció comunitària.
- ▶ **Consolidar** els equipaments cívics com a agents comunitaris clau.
- ▶ *Disenyar i aplicar accions, plans i mètodes de màrqueting social que potenciïn la participació de les persones, els professionals, els actors locals i la ciutadania.*

Eix 6. *Programar i dur a terme una actuació integral en infància i joventut de prevenció, desenvolupament i emancipació.*

(Nota: Es validen els objectius definits al Document de Bases i s'incorporen esmenes a les Línies d'actuació prioritàries)

S'està d'acord amb les línies d'acció formulades al Document de Bases, tot proposant les esmenes següents:

- ▶ *Reforçar el Sistema d'atenció precoç i suport al desenvolupament infantil, tot garantint una atenció integrada i centrada en l'infant i la seva família al llarg de tota l'etapa vital de creixement i en funció de les necessitats de suport.*
- ▶ *Reforçar les* estratègies i les accions de millora de l'acolliment i inclusió dels infants, adolescents i joves d'altres orígens culturals, tenint en compte la situació especialment vulnerable dels menors no acompanyats *i potenciant l'emancipació i la realització del seus projectes vitals.*

Eix 7. *Reconèixer i reforçar el paper de les famílies i dels entorns vitals de convivència* com a unitat d'intervenció social

S'està d'acord amb les línies d'acció formulades al Document de Bases,

Eix 8. *Promoure de l'autonomia personal, l'emancipació i la vida independent.*

(Nota: traslladar com a l'eix 2 de la Palanca 1 -segons la denominació que proposem vector A-. Es validen els objectius definits al Document de Bases i s'incorporen esmenes a les Línies d'actuació prioritàries)

S'està d'acord amb les línies d'acció formulades al Document de Bases, tot proposant les esmenes següents:

- ▶ *Promoure dret a viure de manera independent, d'acord amb allò establert a la Convenció sobre els drets de les Persones amb Discapacitat.*
- ▶ *Dissenyar i aplicar una Estratègia de Transició per a la progressiva desinstitucionalització de les persones amb discapacitat o dependència, en el marc del dret a viure de manera independent i a ser inclòs en la comunitat.*

PALANCA 4 GOVERNANÇA I CONEIXEMENT Decisions basades en l'evidència

Eix 9. *Realitzar una planificació participativa del Sistema de Serveis Socials en condicions de* qualitat i transparència

(Nota: Es validen els objectius definits al Document de Bases i s'incorporen esmenes a les Línies d'actuació prioritàries)

S'està d'acord amb la major part de les línies d'acció formulades al Document de Bases, tot proposant les esmenes següents:

- ▶ *Revisar, actualitzar i simplificar de la Cartera de Serveis per orientar-la cap a l'atenció centrada en la persona i la seva interacció familiar i comunitària, plantejada segons les necessitats, amb nous models de serveis flexibles i alternatius als serveis tradicionals, fer possible la integració funcional dels serveis socials en condicions equitatives de proximitat i potenciar l'apoderament de les persones i la realització del seu projecte vital.*
- ▶ *Realitzar una renovada planificació territorial dels serveis socials, amb caràcter de pla sectorial específic, orientat a fer efectiva la unificació funcional dels serveis socials als respectius territoris locals.*
- ▶ *Establir nous sistemes de pagament per la provisió de serveis, en base a acords globals entre els ens locals i la Generalitat, que compartin,*

entre altres mesures, homogeneïtzar les condicions de gratuïtat i copagament.

► *Definir normativament pautes, protocols i criteris d'actuació transversal en xarxa entre els diferents sistemes que intervenen en l'àmbit local, tot concretant els indicadors d'avaluació comuns i compartits de les actuacions i dels resultats.*

Eix 10. *Generar una* informació orientada a les persones *mitjançant sistemes integrats facilitadors e la interoperabilitat.*

(Nota: Es validen els objectius definits al Document de Bases i s'incorporen esmenes a les Línies d'actuació prioritàries)

S'està d'acord amb la major part de les línies d'acció formulades al Document de Bases, tot proposant les esmenes següents:

► *Crear i implantar l'eSocial com a* plataforma de sistemes d'informació integrada, centrada en el ciutadà i orientada a la ~~data~~ *gestió intel·ligent de les dades disponibles, en un marc de plena garantia en la protecció d'aquelles informacions i dades que siguin de caràcter personal.*

► *Crear un sistema d'informació social compartit entre les diferents administracions i els diferents agents, que doni resposta al conjunt dels serveis socials del respectiu territori i permeti la utilització de les noves tecnologies per part dels ciutadans en l'accés a la informació, als serveis, a les prestacions i als tràmits. Això comporta una aplicació única a l'atenció social primària*

► *Garantir la Interoperabilitat per tal de facilitar la gestió de la informació, la intervenció coordinada i en xarxa, entre professionals i entre departaments, la recollida i anàlisi de dades i la e-administració.*

Eix 11. *Promoure la* recerca i *la* innovació

(Nota: Es validen els objectius definits al Document de Bases i s'incorporen esmenes a les Línies d'actuació prioritàries)

S'està d'acord amb la major part de les línies d'acció formulades al Document de Bases, tot proposant l'esmena següent:

► *Crear l' Observatori d'Innovació i de bones pràctiques en serveis socials per tal d'incrementar la capacitat de transferència d'experiències d'intervenció individual i familiar, grupal, col·lectiva i comunitària, organitzacional, etc., entre territoris; fomentant el disseny de manuals d'ús comú i de models de projectes per sistematitzar, acompanyar i monitoritzar la implementació de les iniciatives.*

Eix 12. Sinèrgies amb el món local, sector social i comunitari

(Nota: Es validen els objectius definits al Document de Bases i s'incorporen esmenes a les Línies d'actuació prioritàries)

S'està d'acord amb la major part de les línies d'acció formulades al Document de Bases, tot proposant les esmenes següents:

- ▶ *Avançar cap a un Sistema de Serveis Socials que integri en l'àmbit local un funcionament unificat del conjunt de serveis socials al respecte territori.*
- ▶ *Establir en un marc de col·laboració entre institucions i de diàleg civil una governança més eficaç, àgil i transparent del Sistema de Serveis Socials, mitjançant, entre altres mesures, la revisió i racionalització dels òrgans de participació del Departament*
- ▶ *Crear àmbits de cooperació interterritorial en processos de contractació pública de serveis quan això permeti la sostenibilitat del sistema i la generació d'una major aportació de valor a les persones i els respectius territoris.*

PALANCA 5 INTERSECTORIALITAT Intervenció holística

Eix 13. Resposta integrada a problemàtiques socials complexes

(Nota: No es realitzen propostes d'esmena en relació en aquest eix.)

VECTOR 6 DESENVOLUPAMENT DEL TERRITORI I GENERACIÓ DE RETORN:

(Nota: nou vector estratègic, palanca en la denominació original, que situaríem com a tercer en la sèrie dels 6 que proposem des de l'ACM)

EIX 14. Reconèixer els serveis socials com a eix bàsic dels projectes globals i el desenvolupament del territori.

(Nota: cal afegir objectius, s'incorporen propostes de Línies d'actuació prioritàries)

- ▶ *Significar el valor que aporten els serveis socials, tant en el coneixement de la realitat social com pel que fa a l'impacte social i el retorn econòmic que generen*
- ▶ *Proposar la participació dels Serveis socials locals en l'elaboració dels plans estratègics del respecte territori.*
- ▶ *Sistematitzar la recollida i tractament de dades rellevants en relació a plans estratègics del territori i publicitar-ho.*

- ▶ *Aconseguir acords que facilitin sinèrgies i compromisos sectorials per impulsar el coneixement i la modernització del territori*
- ▶ *Implementar projectes d'inclusió laboral per a col·lectius desfavorits amb el compromís de les administracions locals del territori, de les entitats del tercer sector i del teixit empresarial*
- ▶ *Realitzar estudis d'impacte en qualitat de vida, social i de retorn econòmic, d'acord amb una metodologia compartida pels Serveis Socials i adaptada a la diversitat territorial.*

12. Afegir un apartat relatiu a les previsions necessàries per a elaborar la **Cartera de serveis socials** i les seves actualitzacions successives, que sigui coherent amb la visió de futur, les estratègies i els objectius prèviament definits.

Segons es formula en l'enunciat d'aquest bloc i d'acord amb el propi marc legal, des de l'ACM considerem que el Pla Estratègic de Serveis Socials, ha de definir de manera prou clara i coherent amb la prèvia visió i formulació estratègica, les directrius per elaborar una nova Cartera de Serveis Socials eficaç i adequada als reptes i oportunitats que es plantegen.

13. Realitzar una **avaluació d'impacte pressupostari i de retorn econòmic i social** del conjunt del Pla Estratègic de Serveis Socials, amb la corresponent periodificació anual i incorporar-la com apartat del mateix.

S'ha demostrat en múltiples estudis econòmics -amb metodologies diverses, entre les que destaca l'SROI -Social Return of Investments- l'alt retorn social i econòmic que generen els serveis socials, sobre tot aquells que responen al paradigma del suport a la vida independent i autònoma en la pròpia comunitat. Tanmateix no es compta amb una integració adient i sistematització dels mateixos, per això es proposa que el futur Pla Estratègic de Serveis Socials s'acompanyi amb un capítol -o annex- relatiu en aquest impacte.

Des de l'ACM, també considerem necessari acompanyar el futur pla d'un estudi del impacte pressupostari previst i del futur sistema de finançament.

14. Preveure en el procés d'elaboració i aprovació, per part del Govern de la Generalitat, els altres mandats legals, entre els que cal assenyalar el **procés participatiu i la tramesa prèvia al Parlament de Catalunya**, perquè s'hi pronuncii, previstos a l'article 37 de la Llei 12/2007 de serveis socials.

Segons es formula en el propi enunciat d'aquest bloc.

15. A nivell formal, millorar la redacció des de la doble **perspectiva de gènere i d'accessibilitat universal**.

Això per respondre al propi marc legislatiu en matèria de llenguatge no sexista, igualat entre homes i dones, i accessibilitat universal. Quelcom que, a més, fa molt recomanable que el Pla Estratègic de Serveis Socials compti amb una versió de lectura fàcil -amb plena garantia d'accessibilitat cognitiva- i un glossari de termes que sigui rigorós i comprensible.

IV. Conclusions

Des de l'ACM, valorem molt positivament la iniciativa del Departament d'Afers Socials, Treball i Família i el treball realitzat, i més enllà de les aportacions generals i les propostes d'esmena al Document de Bases, abans formulades, considerem necessari que per ultimar la preparació del Pla Estratègic de Serveis Socials es dugui a terme una reflexió conjunta en el marc d'una **Taula formada per la Generalitat i els ens locals competents**, a través de les seves organitzacions representatives. Això per tal d'assegurar l'establiment d'uns criteris consensuats en l'ordenació i la distribució territorial equitativa dels recursos disponibles. Quelcom que, alhora, haurà de ser la base primordial per una actualització adient dels plans sectorials i el seu desplegament.